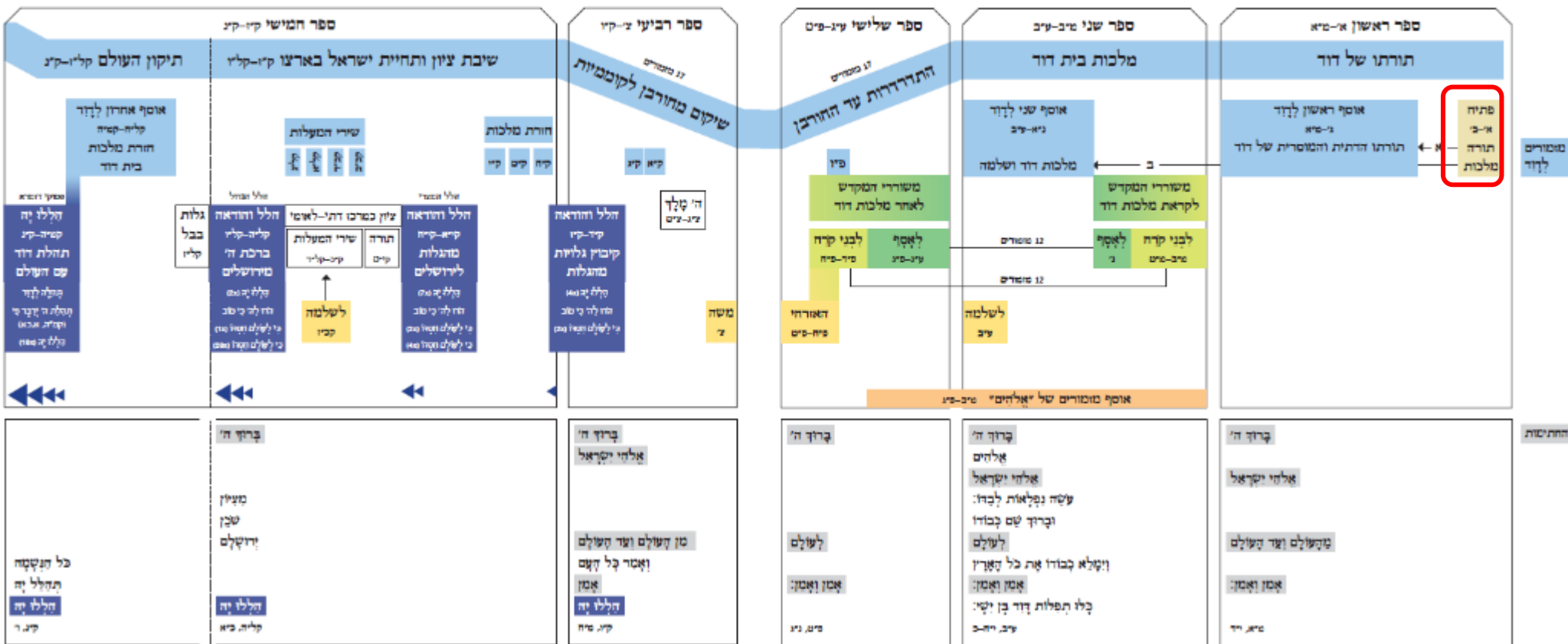

ספר תהלים כספר • תוכן, מבנה ומשמעות

חלק ראשון (א-פ"ט) – מלכות בית דוד בימי בית ראשון

חלק שני (צ-ק"ט) – שיבת ציון, חזרת מלכות דוד וגאולת העולם

מקרא

1. **התחממות מחלוקת** את ספר תהלים לחמישה ספרים: הראשון מציון את תורתו הדתית של דוד, והשני את מלכותו; חתימת הספר השני: כלו תפלות דוד בן ישי (ע"ב, כ) מציינת את סוף תיאור מלכות דוד ההיסטורית. חתימת הספר השלישי מקצרת עקב החרבן המתואר בטוהר האחרון (פ"ט), בחתימת הספר הרביעי מתווסף כל הקצם אשר מוסף דברי הללו: זה לקראת קיבוץ גלויות ותחיית ישראל בארצו בימי שיבת ציון, כפי שמתואר לאורך הספר החמישי.

2. **מומדי דוד** מעבדים את ספר תהלים, כי הוא מתנה מורל השראה לדוד שיבת ציון: רוב המזמורים והציורים הביוגרפיים מופיעים בשני הספרים הראשונים המתארים את חייו, אך ידוד מלך ישראל חי וקיים וכדמות נבואית משיחית הייחוס לךוד מופיע חיי פעמים בספרים הבאים בהדרגה (1+2+3+4=8); בסוף הספר הכותרת הכפולה תהלה לךוד (קמ"ה) מתבררת בין האוסף האחרון לךוד (קל"ה-קמ"ה) ובין מומדי הללו: זה האחרונים החותמים את כל ספר תהלים (קמ"ה-ק"ט).

5. באוסף המזמורים בשם אלהים (מ"ב-פ"ט) שם זה מצוי יותר מאשר שמות אחרים, כי חלק זה מתמקד בהנהגת הכללית את העולם במידת הדיון ובתיאור מלכות ישראל וחורבנה.
6. מסוף הספר הרביעי **מומדי הלל והודאה** מהווים בריח מרכזי בעיצוב הספר ומתארים באופן הדרגתי את גאולת ישראל בימי שיבת ציון ולעתיד לבא: קיבוץ גלויות (ק"ז), סוף ק"ז, ג, חזרה לירושלים (קמ"ה, יח-ע"ג; ק"ח, יח-כ); ברית תורה (קמ"ט) ובניין ציון (ק"כ-קל"ד) מובילים להלל והודאה לה על גאולת בני ציון, יחד עם כל אשר (קל"ה-קל"ז), לאור קינת בני הגולה (קל"ח) הספר נחתם בהבטחה לשיבת מלכות דוד ומלכותו (קל"ח-קמ"ה) המובילה לחזון גאולה לאומי ואוניברסלי (קמ"ה-ק"ט).
3. הפתיח (א-ב) מעמיד בראש הספר את המחייבות לטורה (א) המשוכללת עם מלכות ישראל בציון (ב). האוסף הראשון לךוד מפרט את משנתו התורנית של דוד, והאוסף השני את מלכות דוד ושלמה.
4. האוסף השני לךוד פותח עם תוכחת נתן הנביא את דוד אחרי השוא עם בת שבע, דוד מתפלל: אל תשליכני טלףנף (נ"א, ג), בסוף האוסף, דוד הוקן מתפלל באתו נסוח: אל תשליכני לשת זקנה (ע"א, ט) וכן מעביר את מלכותו לשלמה בנו (ע"ב, א), מסגרת זו תואמת את הספר בספר שמואל: אחרי תוכחת נתן הנביא, דוד חזר בתשובה מחטאו עם בת שבע וילדו להם שלמה כירוש העצר (שמואל ב י"ב, כד-כה).